



18.3.2021

Asia VN/24501/2020

Valtion nuorisoneuvoston lausunto rahapelitoiminnan tuoton alenemisen vaikutuksia selvittäneen työryhmän ehdotuksiin

Rahapelitoiminnan tuotoilla tuetaan laajasti suomalaista nuorisotyötä ja -toimintaa. Tuotoilla rahoitetaan kuntien nuorisotyötä, etsivää nuorisotyötä, nuorisojärjestöjä ja nuorisotyötä tekeviä järjestöjä, nuorisokeskuksia, nuorisualan osaamiskeskuksia sekä kehitetään paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -toimintaa. Lisäksi rahapelitoiminnan tuotoilla tuetaan nuorisotoimialan kehittämistä nuorisualan osaamiskeskusten, lakisääteisten asiantuntijajelinten ja valtionavustushankkeiden kautta.

Perustelut

Valtiovarainministeriön ehdotuksessa vuoden 2021 talousarvioksi nuorisotyön ja -toiminnan rahoitukseen kohdistui 14 miljoonan euron leikkaus, joka johtui rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisestä. Hallituksen talousarvioesityksessä vähentyminen kuitenkin kompensoitiin nuorisotoimialan osalta lähes täysimääräisesti.

Nuorisotyön ja -toiminnan edellytykset on turvattava myös tulevina vuosina. Valtion nuorisoneuvoston mielestä selvityksessä esitetystä vaihtoehdoista kokonaisuudistus (vaihtoehto 3.) toteuttaa tämän parhaiten. Vuoden 2021 talousarvion kompensointiyhteydessä kuntien nuorisotyön valtionosuudet ja etsivän nuorisotyön rahoitus siirrettiin budjettivaroihin. Myös muiden toimintamuotojen perusrahoituksen turvaaminen on tärkeää. Niiden rahoituksen siirtäminen yleisiin budjettivaroihin tuo toimintaan vakautta ja pitkäjänteisyyttä, eikä toiminta ole riippuvaista rahapelituottojen arviosta ja sen vaihtelusta.

Valtion nuorisoneuvosto pitää tärkeänä kansalaistoiminnan autonomian säilymistä niin tulevaisuudessa kuin siirtymäaikanakin. Rahoituksen siirtyminen budjettivaroihin tulee valmistella huolella, yhteistyössä edunsaajien kanssa. Avustusraamien tulee olla parlamentaarisesti valmisteltuja ja sovittuja, eivätkä poliittiset vaihtelut saa aiheuttaa riskiä avustustason suurille heilahduksille.

Valtion nuorisoneuvosto huomauttaa, että rahapelitoiminnan tuottoja on (poislukien poikkeuksellisesti kompensoitu vuosi 2021) käytetty myös kuntien lakisääteisten tehtävien rahoittamiseen. Valtionosuudet ovat valtion kunnille lakisääteisten tehtävien hoitoon osoittamia varoja, eikä niitä luonteensa ja rahankäytön läpinäkyvyyden vuoksi tulisi kattaa rahapelitoimintojen tuotoista. Valtionosuudet kuuluvat budjettirahoitukseen ja eduskunnan päätösvallan alle. Kuntien liikunta- ja nuorisotoiminnan sekä teattereiden, museoiden ja orkestereiden valtionosuudet tulisi siirtää ensi tilassa maksettavaksi kokonaan budjettivaroista, heti valmistelutyön ja siirtymävaiheen alussa.

Nuorisotyö -ja toiminta tukevat nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, edistävät työkykyä ja hyvinvointia sekä parantavat kasvu- ja elinoloja. Mikäli rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen myötä toimialan valtionrahoitukseen kohdistuu merkittäviä leikkauksia, uhkana on, että nuorten palveluista joudutaan karsimaan kohtuuttoman paljon ja osa toiminnoista loppuu kokonaan. Leikkaukset olisivat erityisen haitallisia tilanteessa, jossa nuorille suunnattujen palvelujen järjestämiseen kohdistuu epävarmuutta myös paikallisella tasolla kuntatalouden heikentymisen ja rakenteellisten uudistusten myötä. Lisäksi rahapelitoiminnan tuottojen väheneminen vaikuttaa nuoriin myös STEA:n avustusten mahdollisen alenemisen kautta.

Helsingissä 18.3.2021

Valtion nuorisoneuvoston puolesta

Eija Kauniskangas
vs. pääsihteeri